

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	25-5-2021	NUMMER PS	2021RGW100
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	Carla Bisseling	TELEFOONNUMMER	06-18300620
NUMMER	8225B45B	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

Koersdocument Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie.

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

De provincie Utrecht werkt samen met haar gebiedspartners aan een Regionale Veenweiden Strategie (RVS) Utrechtse veenweiden, een verplichting uit het Klimaatakkoord voor alle veenweideprovincies. Als opstap naar de Utrechtse RVS is onder regie van de provincie een 'Koersdocument' opgesteld: 'Op weg naar de Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden, Koersdocument RVS Utrecht, april 2021'. Dit Koersdocument bieden wij u hierbij ter informatie aan.

Inleiding

In een groot deel van de Utrechtse veenweidegebieden (ca. 45.000 hectare) daalt de bodem tussen 0,4 en 1 cm per jaar. De zakkende veenbodem leidt zonder maatregelen tot problemen zoals uitstoot van broeikasgassen, hogere kosten voor het waterbeheer en hogere kosten voor herstel van woningen en wegen. De bodemdaling wordt veroorzaakt door oxidatie van de veenbodems waarbij broeikasgassen zoals CO₂ vrijkomen. In het Klimaatakkoord (juni 2019) is de doelstelling opgenomen dat in de gezamenlijke veenweidegebieden in Nederland uiterlijk in 2030 een reductie van de broeikasgassenuitstoot moet zijn gehaald van 1 Megaton CO₂-eq per jaar. Ook in het provinciale beleid is bodemdaling een belangrijk onderwerp: in de recent vastgestelde provinciale omgevingsvisie is de doelstelling opgenomen dat in 2030 de bodemdaling in het landelijke veenweidegebied met gemiddeld 50% is geremd. Als voornaamste achterliggende doelen noemt de omgevingsvisie het verminderen van de CO₂-uitstoot en het reduceren van de kosten van het waterbeheer. De aanpak van broeikasgasemissies en bodemdaling loopt in het veenweidegebied gelijk op, het vraagt om gelijksoortige oplossingen.

In het Klimaatakkoord is aangegeven dat de provincies samen met hun partners via een Regionale Veenweiden Strategie (RVS) aan moeten geven hoe de doelstelling van het verminderen van de broeikasgassen-uitstoot uit de veenbodems te realiseren. Het opstellen van een RVS is een verplichting uit het Klimaatakkoord voor alle veenweideprovincies. Het is een strategie voor de komende 10 jaar (2030) met een doorkijk naar 2050. Het rijk heeft de regie voor het opstellen van een RVS bij de provincies neergelegd.

De provincie Utrecht is samen met haar partners hiermee aan de slag gegaan. Als opstap naar de Utrechtse RVS is een 'Koersdocument' opgesteld: 'Op weg naar de Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden, Koersdocument RVS Utrecht, april 2021'. Dit Koersdocument bieden wij u hierbij ter informatie aan (zie bijlage). Het is opgesteld samen met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en in nauw overleg met de gemeenten Woerden, De Ronde Venen en Vijfheerenlanden. Ook de waterschappen Rivierenland en Vallei & Veluwe, de andere veenweidegemeenten en een aantal landbouw- en natuurorganisaties zijn tijdens het proces betrokken geweest. Tijdens twee Webinars (21 april en 18 mei) met volksvertegenwoordigers van betrokken overheden, waaronder uw Staten, hebben we het Koersdocument toegelicht en zijn we over de vervolgstappen richting de uiteindelijke RVS in gesprek gegaan.

Regie op het proces van opstellen van Koersdocument en RVS is in handen van een bestuurlijke stuurgroep onder voorzitterschap van de provincie met als deelnemers bestuurders van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en de gemeenten Woerden, De Ronde Venen en Vijfheerenlanden.

Toelichting

In het Koersdocument is aangegeven dat een belangrijke sleutel voor het afremmen van bodemdaling ligt bij het actief beheren van de grondwaterstanden. Hiermee kunnen we bodemdaling in de veengronden daadwerkelijk remmen. Dat is vooral aan de orde in droge zomerperioden wanneer het grondwater uitzakt naar beneden. Agrariërs spelen daarbij een sleutelrol als belangrijke grondgebruikers van het veenweidegebied. Er zijn al diverse mogelijkheden bekend voor het afremmen van bodemdaling. Deze variëren van technische maatregelen binnen het bestaande landbouw- en watersysteem zoals waterinfiltratie en bodemmaatregelen tot andere vormen van landbouw zoals natte teelten en natuurinclusieve landbouw. Via <https://www.youtube.com/watch?v=rY8wYUhZg7E> komt u bij meer informatie hierover via een filmpje van enkele minuten over ervaringen in het Utrechtse veenweidegebied.

In het koersdocument geven we drie sporen aan om samen met onze gebiedspartners te komen tot oplossingen:

- Spoor 1: Kennisontwikkeling en innovatie; samen met landelijke programma's en met gebiedspartners (zoals bv het Veenweide Innovatiecentrum te Zegveld).
- Spoor 2: Regionaal komen tot uitvoering van maatregelen in agrarische gebieden.
- Spoor 3: Regionaal komen tot uitvoering van maatregelen in en rondom natuurgebieden.

Deze sporen werken we samen met onze gebiedspartners verder uit in de uiteindelijke RVS. Vraagstukken daarbij zijn o.a.: koppeling van afremmen bodemdaling met een duurzaam toekomstperspectief voor de landbouw, verbinding tussen natuur en landbouw, organisatie en planning van de uitvoering, financieringsconstructies. In de RVS willen we ook komen tot keuze van gebieden waar we met voorrang aan de slag gaan. We doen dat op basis van wat we weten over urgentie, energie & draagvlak in de gebieden en combinaties met andere maatschappelijke opgaven. We zorgen daarbij voor een goede afstemming met onze buurprovincies.

Financiële consequenties

Het Koersdocument heeft geen financiële consequenties voor de Begroting en de Meerjarenbegroting (zie Programma 3, beleidsdoel BD0305). In onze Meerjarenbegroting 2020-2023 is vanaf 2021 structureel € 3,75 miljoen opgenomen voor het tegengaan van bodemdaling. Inclusief het bedrag van 2020 (€ 0,750 miljoen) is er in deze collegeperiode in totaal structureel € 12 miljoen aan provinciale middelen beschikbaar voor het betreffende beleidsdoel. Daarnaast is er voor 2021 incidenteel € 0,5 miljoen aan provinciale middelen beschikbaar als cofinanciering bij de projecten van de Regio Deal Groene Hart. Er zijn ook rijksmiddelen beschikbaar: vanuit het ministerie van LNV zijn in 2020 aan de veenweideprovincies de Impulsgelden veenweiden toegekend. De provincie Utrecht heeft daarvan €18 miljoen ontvangen. Het totale beschikbare budget voor deze coalitieperiode 2020-2023 bedraagt daarmee € 30,5 miljoen.

In de RVS brengen we in beeld welke aanvullende middelen tot 2030 nodig zijn en hoe de financiering tot stand kan komen.

Vervolgprocedure / voortgang

Het Koersdocument is een tussenproduct en omschrijft de richting naar de uiteindelijk op te stellen RVS. Nadat we het Koersdocument ter informatie naar uw Staten hebben gestuurd, sturen we het met een aanbiedingsbrief ook ter informatie naar aan onze partners in het Utrechtse veenweidegebied: waterschappen, gemeenten, buurprovincies, landbouw- en natuurorganisatie. De uiteindelijke RVS-Utrechtse veenweiden zal december 2021 aan uw Staten ter vaststelling worden voorgelegd.

Bijlagen

- Op weg naar de Regionale Veenweiden Strategie Utrechtse Veenweiden, Koersdocument RVS-Utrecht

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen